

Kojatův buk

Pavel Reiser, Karlovy Vary

V roce 1325 vydal český král Jan Lucemburský lenní listinu pro jednoho ze svých manů, Kojatu. Rytíř obdržel 16 lánů půdy z královské obory při hradu Lokti. V těchto lesích král Jan také zřejmě lovil, protože, jak víme z celé řady zmínek, pobýval na Lokti poměrně často. Zvláště pak v době, kdy řada českých pánů proti jeho vládě vystupovala, ve snaze posílit svůj vliv. V těchto mocenských soubojích mimo jiné figuroval, tehdy ovšem zcela nevědomě, i prvorozený syn Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny - malý Václav, budoucí český král a římský císař Karel IV., jehož jménem by některý z českých pánů rád vládl.

Podle listiny pocházel Kojata z Otnavic (Otovic), dnes součást Karlových Varů, takže to byl patrně místní man. V roce 1325, v době kdy Kojata léno obdržel, nalézala se uprostřed obory malá osada. V listině je totiž přímo zmíněno, že obdržel lány obdělání i neobdělání, s lidmi tam usedlími. A také jsou zde zmíněny lesy, louky, vody a pastviny. Na malém pahorku se pak vypínal kostel sv. Linharta, poprvé písemně zmiňovaný již v roce 1246. Traduje se, že Kojata nechal poblíž tohoto kostela vystavět tvrz. Nejspíš také vznikla na místě nějaké starší stavby. Torzo opevnění na podrobný archeologický výzkum teprve čeká, a tak můžeme jen spekulovat, zda šlo například o vodní tvrz.

Mohutný buk, který zde nyní stojí, vyrostl možná u hrany opevnění, ale určitě až po zániku tvrze. Snad právě tudy chodili dávní obyvatelé k blízkému potůčku pro vodu. Po Kojatově smrti, který pravděpodobně neměl dědice, se léno patrně vrátilo do majetku krále. Později tedy mohli léno Lucemburkové znovu věnovat, tentokrát rodícímu se lázeňskému městu nad Vřídlem.

Lázně pak za necelá dvě staletí zcela zastínily význam Obory a její obyvatelé ji nakonec úplně opustili. Tvrz ztratila svůj význam a brzy asi zpusla. Později zanikl i kostel. Nakonec les zcela pokrýl oba pahorky.

Mohutný buk, který jako památný strom by mohl nést Kojatovo jméno, je asi 22 metrů vysoký. Obvod kmene v prsní výšce se měří obtížně, vzhle-

dem k tomu že strom roste ve stráni. Přibližně však má více než 4 metry. Najdete jej asi 120 metrů severně od kostela sv. Linharta (50°12'37,60" N, 12°50'59,69" E).

V roce 2015 se u tvrze, při příležitosti výročí 690 let od udělení léna, konala malá slavnost. Právě toto léno je dokladem první písemné zmínky o lesích v okolí dnešních Karlových Varů, ve kterých dodnes roste řada významných stromů. Kojatův buk je prozatím poněkud ukrytý v souvislém lesním porostu za torzem tvrze, ale pokud se podaří zveřejnit jeho příběh v rámci ankety „Strom roku“, zájem návštěvníků karlovarských lesů o tento listnáč s mohutným kmenem určitě vzroste. ■

► Kojatův buk.

▼ Slavnost u Kojatovy tvrze.

Obě fotografie Stanislav Wieser.

